



**ΚΥΡΙΑΚΗ  
ΤΩΝ ΑΓΙΩΝ ΠΑΤΕΡΩΝ**

ε' 14 - 19

**ΠΡΑΞΗ ΚΑΙ ΛΟΓΟΣ**

*«Ὅς ἂν ποιήσῃ καὶ διδάξῃ οὗ-  
τος μέγας κληθήσεται ἐν τῇ βα-  
σιλείᾳ τῶν οὐρανῶν» (στ. 19).*

**Π**ράξη καὶ λόγος. Τὸ πλήρωμα τοῦ βιώματος καὶ τὸ πλήρωμα στὴν παρου-  
σία.

Αὐτὸ εἶναι τὸ ἀξίωμα, ποὺ βάζει ὁ Κύριος σὰ βάση στὴν πνευματικὴ  
μας ζωή.

Ἡ πράξη συνταιριασμένη μὲ τὸν λόγο. Κι ὁ λόγος δεμένος μὲ τὴν  
πράξη.

Μιὰ περιχώρηση, ποὺ φέρνει τὴν ὀλοκλήρωση. Ποὺ μορφοποιεῖ στὰ  
πρόσωπα τῶν ἀνθρώπων τὶς εἰκόνες τῶν ἁγίων. Ποὺ γεννάει τὶς Πατερι-  
κὲς φυσιογνωμίες. Ποὺ οἰκοδομεῖ τὴν Ἐκκλησία.

Θὰ μπορούσαμε νὰ μελετήσουμε τὸ ἀξίωμα αὐτὸ σὲ μιὰ ἀτμόσφαιρα  
αὐτοτέλειας. Σὰν ἓνα Κυριακὸ λόγο, ποὺ μᾶς ὀδηγεῖ στὸν πυρήνα τοῦ ἀν-  
θρώπινου φανερώματος καὶ στὸ καθαρὸ σχῆμα τῆς γνησιότητος.

Ὡστόσο, ἡ παρουσία τῶν ἁγίων Πατέρων μᾶς προσφέρει τὸ ἱστορικό,  
ἐποπτικὸ ὕλικό, ποὺ βοηθάει στὴν κατανόηση τοῦ θεμελιακοῦ ἀξιώματος.

Ὁ λόγος τοῦ Κυρίου βάζει σημάδια στὶς ἀναζητήσεις μας καὶ στὶς ψυχικὲς ἀντιδράσεις μας.

Καὶ τὸ παράδειγμα τῶν Πατέρων μᾶς δείχνει, πῶς ἡ ἐντολὴ τοῦ Κυρίου μετουσιώνεται σὲ πραγματικότητα.

Ἄς ἀξιοποιήσουμε αὐτὴ τὴν ὑπέροχη συνάρτηση, γιὰ νὰ μνηθοῦμε στὴ βασικὴ ἀπαίτηση τοῦ Κυρίου μας.

## 1.

*«Ὅς ἂν ποιήσῃ καὶ διδάξῃ, οὗτος μέγας κληθήσεται ἐν τῇ βασιλείᾳ τῶν οὐρανῶν».*

**C** κέφτεστε τὸ ἐνδεχόμενο νὰ ὑπάρξει στὸ χῶρο τῆς Ἐκκλησίας ἡ διδασχὴ ἀποκομμένη ἀπ' τὸ βίωμα;

Αὐτὸ θ' ἀποτελοῦσε μιὰ δραματικὴ ἐκκοσμίκευση.

Στὸ κοσμικὸ κύκλωμα ὁ λόγος ἔχει χειραφετηθεῖ ἀπ' τὴν πράξη. Κι ἡ διδασκαλία παρουσιάζεται ἀνεξαρτοποιημένη ἀπ' τὸ ἐσώτερο βίωμα, ποὺ ἐκφράζεται μὲ τὴν καθημερινὴ πρακτικότητα.

Ἡ γνώση μεταβιβάζεται σὰ στεγνὴ πληροφορία. Σὰ μιὰ σκυτάλη, ποὺ τὴν παίρνει ὁ δρομέας ἀπ' τὸν προκάτοχό του, γιὰ νὰ τὴ δώσει στὸν ἐπόμενο.

Οἱ ιδέες καλλιεργοῦνται καὶ λανσάρονται, χωρὶς ν' ἀγγίζουν τὶς καρδιές καὶ χωρὶς ν' ἀναμοχλεύουν τὰ ἀπύθμενα βάθη τῶν ψυχῶν.

Τὰ συνθήματα διαδίδονται κι ὑποστηρίζονται, χωρὶς νὰ εἶναι προσωπικὴ πνευματικὴ περιουσία καὶ χωρὶς ν' ἀποτελοῦν προβολὴ τῶν σταλαγματιῶν τοῦ μέσα κόσμου.

Ὁ λόγος, τὸ ζωντανὸ προνόμιο τῆς ἀνθρώπινης προσωπικότητας, ὁ δίαυλος τῶν βιωμάτων καὶ τῶν αἰσθημάτων, ἀποκόβεται ἀπ' τὴ φυσικὴ του πηγὴ καὶ γίνεται παγερὸς μηχανισμός, ποὺ μεταβιβάζει πληροφορίες κι ἀνούσια τυπώματα συλλογισμῶν.

Ἄν αὐτὴ ἡ φθορὰ καὶ διαφθορὰ μεταφερθεῖ στὴν Ἐκκλησία, τότε ἡ Ἐκκλησία θὰ ἐκφυλιστεῖ σὲ κοσμικὸ σχῆμα. Θὰ μετακινηθεῖ ἀπ' τὴ θεμελιακὴ δομὴ τῆς. Θὰ χάσει τὰ κύρια χαρακτηριστικά τῆς. Θὰ γίνῃ χῶρος τῆς ἀναλήθειας καὶ τῆς ἀνειλικρίνειας.

Ἐμεῖς οἱ κληρικοὶ ἔχουμε ἐπωμιστεῖ τὴν εὐθύνῃ νὰ κατηχήσουμε τὸν λαό. Νὰ διδάξουμε τὴν ἀλήθεια. Νὰ παρουσιάσουμε τὸ θαυμαστὸ ἔργο τῆς θείας ἀγάπης, Νὰ δείξουμε τὸν δρόμο, ποὺ ὁδηγεῖ στὴν ἀγκαλιὰ τοῦ Θεοῦ καὶ στὴν αἰώνια βασιλεία Του.

Πῶς μποροῦμε νὰ τὰ διδάξουμε αὐτά, ἂν, προηγούμενα, δὲν τὰ ζήσουμε; Πῶς μποροῦμε ν' ἀπομονώσουμε τὸν λόγο μας ἀπ' τὴν πράξη καὶ

νά προσφέρουμε μαρτυρία λέξεων, πού δὲ θὰ συνοδεύεται ἀπὸ μαρτυρία ζωῆς;

Μιὰ τέτοια διάζευξη θὰ προδίνει πὼς δὲν πιστεύουμε ἀπόλυτα στὸ περιεχόμενο τῆς διδαχῆς μας. Πὼς δὲν κυριαρχεῖ μέσα μας ἡ πεποίθηση, ὅτι αὐτὰ, πού ἐξαγγέλλουν τὰ χεῖλη μας εἶναι ἡ μιὰ καὶ μοναδικὴ ἀλήθεια τοῦ Θεοῦ, τὸ ἓνα κι ἀναπαλλοτρίωτο μήνυμα τῆς ἀγάπης Του.

Ὁ ἀπόστολος Παῦλος ἐλέγχοντας τοὺς δασκάλους τῶν Ἰουδαίων, πού δὲ συνάρμοζαν τὴ διδασκαλία μὲ τὴν πράξη, θεμελιώνει μιὰ αἰώνια ἀρχή.

Σύ, λέει, «πέποιθάς τε σεαυτὸν ὁδηγὸν εἶναι τυφλῶν, φῶς τῶν ἐν σκότει παιδευτὴν ἀφρόνων, διδάσκαλον νηπίων, ἔχοντα τὴν μόρφωσιν τῆς γνώσεως καὶ τῆς ἀληθείας ἐν τῷ νόμῳ» (Ρωμ. β' 19, 20).

Πιστεύεις, πὼς εἶσαι ὁδηγὸς τῶν τυφλῶν, φῶς γι' αὐτούς, πού περπατοῦν στὸ σκοτάδι. Προβάλλεσαι σὰν παιδαγωγὸς τῶν ἀνόητων. Σὰ δάσκαλος τῶν ἀνώριμων. Διατηρεῖς τὴν αἴσθησι, πὼς μορφώθηκες μὲ τὴ μελέτη τοῦ Νόμου.

Καὶ συνεχίζει μὲ πυρωμένα βέλη τὸν ἔλεγχο του:

«Ὁ οὖν διδάσκων ἕτερον σεαυτὸν οὐ διδάσκεις; ὁ κηρύσσων μὴ κλέπτειν κλέπτεις; ὁ λέγων μὴ μοιχεύειν μοιχεύεις; ὁ βδελυσσόμενος τὰ εἰδωλα ἱεροσυλεῖς; ὃς ἐν νόμῳ καυχᾶσαι, διὰ τῆς παραβάσεως τοῦ νόμου τὸν Θεὸν ἀτιμάζεις;» (Ρωμ. β' 21, 22, 23).

Σύ, πού δασκαλεύεις τοὺς ἄλλους, δὲ δασκαλεύεις τὸν ἑαυτό σου; Σύ, πού κηρύττεις νὰ μὴ κλέβουν οἱ ἄνθρωποι, κλέβεις, Σύ, πού λές, πὼς δὲν πρέπει νὰ μοιχεύουν, μοιχεύεις; Σύ, πού ἀποστρέφεις τὰ εἰδωλα, ἀπλώνεις τὸ χέρι σου στὰ χρήματα καὶ στὰ ἀναθήματα τῶν εἰδωλολατρικῶν ναῶν; Σύ, πού καυχίεσαι γιὰ τὴν ἀφοσίωσή σου στὸ Νόμο, παραβαίνεις ἀσύστολα τὸ Νόμο κι ἀτιμάζεις μὲ τὴν παράβασή σου τὸν Νομοθέτη Θεό;

Τὸ τελευταῖο ἀπόσπασμα τῆς ἐλεγκτικῆς ἀποστροφῆς τοῦ Παύλου εἶναι πολὺ χτυπητὸ καὶ σκοπεύει στὴν οὐσία τοῦ θέματος.

Ὁ ἄνθρωπος, πού μιλάει γιὰ τὸν Θεὸ καὶ μάλιστα ἐπίμονα κι ἀδιάκοπα, δείχνει, πὼς ἔχει μιὰ ἀφοσίωσι στὸν θεϊκὸ λόγο. Πιστεύει σ' αὐτὸν μὲ εἰλικρίνεια καὶ μὲ πάθος. Εἶναι προσκολλημένος στὴν ἀλήθεια καὶ κάνει ἀφετηρία τῆς ζωῆς του καὶ τῆς διδαχῆς του τὴν ἀλήθεια.

Ὡστόσο, ἂν ἡ πράξη δὲ συμφωνεῖ μὲ τὸ κήρυγμα, ὁ δάσκαλος αὐτοκαταλύεται καὶ τὸ πρόσωπο τοῦ Θεοῦ ἀτιμάζεται. Ἀντὶ νὰ προβάλλεται στοὺς ἀνθρώπους σὰ μαγνητικὸς πόλος καὶ σὰν πηγὴ τῆς ζωῆς, δείχνεται σὰν προδομένος καὶ σὰν ἐξαπατημένος.

Ἡ βασικὴ κατηγορία, πού διατύπωσε ὁ Κύριος ἐνάντια στοὺς Φαρισαίους, ἦταν αὕτη: «λέγουσι γὰρ καὶ οὐ ποιοῦσι» (Ματθ. κγ' 3). Ἀναπτύσσουν μιὰ ἀκατάσχετη φλυαρία γιὰ τὰ πράγματα τοῦ Θεοῦ καὶ γιὰ τὸ Νόμο

τοῦ Θεοῦ καὶ δὲν κάνουν τὴν παραμικρὴ κίνηση, γιὰ νὰ παρουσιάσουν ἔμ-  
πρακτο τὸ κήρυγμά τους.

Ὁ Μέγας Βασίλειος παρομοιάζει τοὺς ἀσυνεπεῖς κήρυκες τῆς ἀλή-  
θειας μὲ τοὺς ἠθοποιούς, ποὺ ἀνεβαίνουν στὴ σκηνὴ κι ἐγκωμιάζουν τὴν ἀ-  
ρετὴ, δίχως νὰ νοιώθουν τὴν ἀνάγκη νὰ τὴν ἀγαπήσουν καὶ ν' ἀγωνιστοῦν  
γιὰ τὴν ἀπόκτησὴ τῆς.

«Ἐπεὶ τό γε λαμπρῶς μὲν ἐπαινέσαι τὴν ἀρετὴν εἰς τὸ μέσον καὶ μα-  
κροὺς ὑπὲρ αὐτῆς ἀποτείνειν λόγους, ἰδίᾳ δὲ τὸ ἡδὺ πρὸ τῆς σωφροσύνης,  
καὶ τὸ πλεον ἔχειν πρὸ τοῦ δικαίου τιμᾶν, εἰοικέναι φαίην ἂν ἔγωγε τοῖς ἐπὶ  
σκηνῆς ὑποκρινομένοις τὰ δράματα· οἷ ὡς βασιλεῖς καὶ δυνάσται πολλάκις  
εἰσέρχονται, οὔτε βασιλεῖς ὄντες, οὔτε δυνάσται, οὐδὲ μὲν οὖν, τυχόν, ἐλεύ-  
θεροι τὸ παράπαν» (Πρὸς τοὺς Νέους 4).

## 2.

«Ὅς ἂν ποιήσῃ καὶ διδάξῃ, οὗτος μέγας κληθήσεται ἐν τῇ βασιλείᾳ  
τῶν οὐρανῶν».

**Α**ραγε, μπορεῖ νὰ ὑπάρξει τὸ ἀντίστροφο φαινόμενο;  
Εἶναι δυνατὸ νὰ ἀναπτυχτεῖ ἓνα βίωμα, χωρὶς νὰ ἔχει τὴν ἔκβασή  
του στὴ διδασκαλία;

Τὸ ἐρώτημα αὐτὸ μᾶς ἀναγκάζει νὰ κάνουμε ἓνα διαχωρισμό. Νὰ ξε-  
χωρίσουμε τοὺς χρισμένους δασκάλους τῆς Ἐκκλησίας ἀπ' τὸ πλήρωμά  
τῆς, τὸν πιστὸ λαό.

Στὴν παράταξη τῶν χαρισματούχων δασκάλων, ἐκείνων, ποὺ ἔχουν  
κληθεῖ νὰ φέρουν τὸ μήνυμα τοῦ Χριστοῦ στὸ σῶμα τῆς Ἐκκλησίας καὶ  
στις ὀμάδες τῶν ἀπίστων, δὲ μπορεῖ νὰ γίνῃ λόγος γιὰ τέτοια διάζευξη.

Ἄν πάψουν νὰ κηρύττουν, θὰ πάψουν νὰ ναι ἀπόστολοι. Θὰ προδώ-  
σουν τὴν ἀποστολή τους. Θὰ καταστήσουν ἀνενέργητη τὴ Χάρη, ποὺ τοὺς  
δόθηκε «διὰ προφητείας μετὰ ἐπιθέσεως τῶν χειρῶν τοῦ πρεσβυτερίου» (Α'   
Τιμοθ. δ' 14).

Ἐπάρχει, ὅμως καὶ τὸ πλῆθος. Ὁ λαὸς τοῦ Θεοῦ. Τὰ ζωντανὰ μέλη  
τῆς Ἐκκλησίας.

Αὐτοὶ οἱ ἄνθρωποι, ποὺ εἶναι βαπτισμένοι κι ἀποτελοῦν τὸ «πλήρω-  
μα» τῆς Ἐκκλησίας, ἀγωνίζονται νὰ ζήσουν. Νὰ βιώσουν, σ' ὄλο τὸ πλά-  
τος καὶ σ' ὄλο τὸ βάθος, τὸ μυστήριον τῆς σωτηρίας. Νὰ ἐπιτελέσουν «ἀ-  
γιωσύνην ἐν φόβῳ Θεοῦ» (Εὐχὴ πρὶν ἀπ' τὴ Θεία Κοινωνία στὴ Λειτουργία  
τοῦ Μεγάλου Βασιλείου).

Ἄραγε, ὅλοι αὐτοὶ εἶναι ὑποχρεωμένοι νὰ φέρουν τὸ βίωμά τους στὸ  
ἐπίσημο βῆμα τοῦ δασκάλου; Ἐχουν τὴν ὑποχρέωση νὰ τολμήσουν ἓνα

ἔργο, πὸ δὲν εἶναι γιὰ τὸν καθένα; Πρέπει, ὅπωςδὴποτε, νὰ συζεύξουν τὴν ἐμπειρία τους μὲ τὸν προφορικὸ ἢ τὸν γραπτὸ λόγος; Εἶναι καλεσμένοι ν' ἀνέβουν τὰ σκαλοπάτια τοῦ ἄμβωνα καὶ νὰ μετουσιώσουν σὲ κήρυγμα καὶ σὲ διδασκαλία καὶ σὲ προφητικὸ μῆνυμα, αὐτό, πὸ γεμίζει τὸν ἐσώτερο κόσμος τους;

Μιὰ τέτοια τολμηρὴ προώθηση θὰ καταργοῦσε τὴν τάξη καὶ τὴν ἱεράρχηση στὸ σῶμα τῆς Ἐκκλησίας.

Ὁ ἀδελφὸθεὸς Ἰάκωβος φωνάζει: «Μὴ πολλοὶ διδάσκαλοι γίνεσθε, ἀδελφοί μου, εἰδότες ὅτι μεῖζον κρίμα ληψόμεθα» (Ἰακώβ. γ' 1).

Μὴ παίρνετε πολλοὶ τὴ θέση τοῦ δασκάλου. Γιατὶ μᾶς περιμένει μεγαλύτερο κρίμα.

Κι ὁ ἀπόστολος Παῦλος στηρίζει ἰδιαίτερα τὴν τάξη καὶ τὴν ἐξισορρόπηση μέσα στὴν Ἐκκλησία, τονίζοντας, πὸς ὁ καθένας ἔχει πάρει τὸ λειτούργημα του καὶ τὴν ἀποστολή του ἀπ' τὸ χέρι τοῦ Θεοῦ.

«Καὶ οὗς μὲν ἔθετο ὁ Θεὸς ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ πρῶτον ἀποστόλους, δεύτερον προφήτας, τρίτον διδασκάλους, ἔπειτα δυνάμεις, εἶτα χαρίσματα ἰαμάτων, ἀντιλήψεις, κυβερνήσεις, γένη γλωσσῶν» (Α' Κορινθ. ιβ' 28).

Ὁ διαχωρισμὸς τῶν ἀρμοδιοτήτων εἶναι καθαρὸς. Ἡ λειτουργικότητα τῶν μελῶν τῆς Ἐκκλησίας εἶναι διαφοροποιημένη, ἀλλὰ καὶ ἑναρμονισμένη στὸ ἓνα καὶ μοναδικὸ σῶμα.

Ὡστόσο, ἡ καθαρὴ πράξη, τὸ δυνατὸ βίωμα, ἀπὸ μόνο του, ἔχει ἓνα λόγο, πὸ διαχέεται γύρω καὶ διδάσκει τοὺς ἀνθρώπους.

Ὁ ἄνθρωπος, πὸ ζεῖ, αὐτόματα, μιλάει μὲ τὸ παράδειγμά του.

Δὲ χρειάζεται νὰ φέρει στὰ χεῖλη του λόγια διδασκαλίας. Δὲν εἶναι ἀνάγκη ν' ἀνέβει σὲ κάποιο βῆμα καὶ νὰ ἐκφωνήσῃ μιὰ συγκροτημένη ὁμιλία.

Σὰ στύλος φωτεινός, φωτίζει. Σὰν ἔμπρακτὴ προβολὴ τῆς ἀλήθειας καὶ τῆς ἀγιότητας, διδάσκει. Σὰν πιστὸς κι ἀφοσιωμένος μαθητὴς τοῦ Χριστοῦ, ἀντιφεγγίζει τὴ λάμψη τοῦ Θεϊκοῦ Προσώπου καὶ καθοδηγεῖ τὶς σκέψεις καὶ τὶς συνειδήσεις τῶν ἀνθρώπων.

Σᾶς μεταφέρω τὸν στοχασμὸ τοῦ ἁγίου Γρηγορίου Νύσσης:

«Οὐ γὰρ μόνον Πέτρος καὶ Ἰωάννης καὶ Ἰάκωβος στύλοι τῆς Ἐκκλησίας εἰσὶν, οὐδὲ μόνος ὁ Βαπτιστὴς Ἰωάννης ὁ λύχνος ἦν ὁ καιόμενος, ἀλλὰ πάντες οἱ δι' ἔργων φωστῆρες γινόμενοι καὶ στύλοι καὶ λύχνοι λέγονται» (Περὶ τοῦ βίου τοῦ Μωϋσέως, Θεωρία II, 184).

Δὲν εἶναι μονάχα ὁ Πέτρος κι ὁ Ἰάκωβος κι ὁ Ἰωάννης οἱ στύλοι τῆς Ἐκκλησίας. Οὔτε μονάχα ὁ Βαπτιστὴς Ἰωάννης μπορεῖ νὰ ὀνομαστεῖ λύχνος, πὸ καίει καὶ φωτίζει. Ἄλλ' ὅλοι ἐκεῖνοι, πὸ μὲ τὰ ἔργα τους ἀναδείχτηκαν φωστῆρες, λέγονται στύλοι καὶ λύχνοι τῆς Ἐκκλησίας.

Ἡ ἀκτίνα δὲ χρειάζεται νὰ κάνει φασαρία. Σιωπηλά, διακριτικά, φωτίζει.

Τὸ νερὸ κι ὅταν δὲν κυλάει ὀρμητικά, δροσίζει καὶ γονιμοποιεῖ τὴ γῆ.

Ὁ ἀέρας, κι ὅταν δὲ φυσάει μὲ λύσσα, γεμίζει τὰ ἀνθρώπινα πνευμόνια καὶ συντηρεῖ τὴ ζωὴ.

Κι οἱ ἅγιοι, χωρὶς νὰ διδάσκουν μὲ τὰ λόγια, φωτίζουν μὲ τὸ φωτεινὸ τους παράδειγμα, καθοδηγοῦν τὸ σῶμα τῆς Ἐκκλησίας καὶ προσανατολίζουν τοὺς ἀπροσανατόλιστους ἀναζητητὲς τῆς ἀλήθειας καὶ τῆς γνησιότη-  
τας.

### 3.

*«Ὅς ἂν ποιήσῃ καὶ διδάξῃ, οὗτος μέγας κληθήσεται ἐν τῇ βασιλείᾳ τῶν οὐρανῶν».*

**Η** ἀρμονία τῶν δύο εἶναι ἡ πληρότητα.  
Ἡ πράξις, ποὺ ἐκβάλλει στὸν λόγο κι ἡ διδαχὴ, ποὺ παίρνει χυμοὺς ἀπ' τὴν προσωπικὴ ἐμπειρία ἀποτελοῦν τὴ γνησιότητα τῆς πνευμα-  
τικῆς ζωῆς.

Ὁ Μέγας Βασίλειος μᾶς λέει, πὼς τὰ δυὸ αὐτὰ συμπλέκονται σὰ σὲ ὕφανση.

*«Οἶμαι δὲ τὸ πνευματικὸν ἱμάτιον ἐξυφαίνεσθαι, ὅταν τῷ διδακτικῷ λό-  
γῳ ἢ ἀκόλουθος ἐπιπλέκηται πρᾶξις. Ὡσπερ γὰρ τῷ στήμονι τῆς κρόκης ἐ-  
πιπλεκομένης τὸ σωματικὸν ἱμάτιον ἐξυφαίνεται· οὕτω τοῦ λόγου προῦφε-  
στῶτος, εἰ ἀκολούθως αἱ πράξεις ἐπάγοιντο, σεμνοτάτη τις ἂν γένοιτο περι-  
βολὴ τῆς ψυχῆς, λόγῳ καὶ ἔργῳ τὸν κατ' ἀρετὴν βίον συμπεπληρωμένον ἐ-  
χούσης» (Εἰς ΜΔ΄ Ψαλμὸν 11).*

Ὅπως τὸ ὑφάδι πλέκεται στὸ στιμόνι καὶ φτιάνεται τὸ ροῦχο τοῦ σώ-  
ματος, ἔτσι καὶ ὁ λόγος πλέκεται μὲ τὴν πράξις κι ἐτοιμάζεται τὸ ροῦχο  
τῆς ψυχῆς. Κι ἡ ψυχὴ ντύνεται καὶ στολίζεται μὲ τὸν λόγο καὶ μὲ τὸ ἔργο κι  
ἀποκτάει ὀλοκληρωμένη τὴν ἀρετὴν.

Αὐτὴ τὴν ὀλοκλήρωση τῆς ἀρετῆς τὴ διακρίνουμε καθαρὴ στὰ πρό-  
σωπα τῶν ἁγίων Πατέρων, ποὺ προβάλλουν σήμερα, μ' ὅλη τους τὴν αἴ-  
γλη, μπροστὰ μας.

Οἱ Πατέρες μας αὐτοὶ εἶχαν τὴν ἀγωνία νὰ ζήσουν ἔμπρακτα μέσα  
στὴν ἀλήθεια καὶ μέσα στὴ Χάρη. Βίωσαν τὸ μυστήριον τοῦ Ἰησοῦ Χρι-  
στοῦ. Καταυγάστηκαν ἀπ' τὸ Ἅγιο Πνεῦμα. Καί, φωτισμένοι, δίδαξαν.  
Μὲ τὴν ἀκτινοβολία τοῦ παραδείγματός τους. Καὶ μὲ τὸν θεόπνευστο λόγο  
τους.

*«Ἐποίησαν καὶ ἐδίδαξαν».* Ἐφάρμοσαν στὴν πληρότητα τὸν λόγο τοῦ  
Κυρίου. Κι ἔδωσαν τὸ γνήσιο βίωμά τους σὰ μαρτυρία ἀλήθειας καὶ σὰ  
δειγμὰ ὀλοκληρωμένης πνευματικότητος.

Ἡ ὑπερχρονικὴ παρουσία τους μέσα στὴν Ἐκκλησία μας εἶναι μιὰ

αιώνια παρουσία τῶν ἔργων τους καὶ τῆς διδαχῆς τους. Τῆς εἰκόνας τους, πὸ ἀναπλάστηκε μέσα στὴ λυτρωτικὴ χάρη τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ καὶ τοῦ κηρύγματός τους, πὸ μᾶς ἀναλύει τὶς πλούσιες ἐμπειρίες τους.

Εἶχαν μιὰ ἄρμονία στὸν ἐσωτερικὸ κόσμο τους καὶ στὸν λόγο τους. Μιὰ συνέπεια στὴ ζωὴ καὶ στὴ διδασκαλία.

Ἦταν «ἐπιστολὴ Χριστοῦ γινωσκομένη καὶ ἀναγινωσκομένη ὑπὸ πάντων ἀνθρώπων» (Β' Κορινθ. γ' 2, 3).

Καὶ μπορούμε ἀνετα νὰ τὴ διαβάσουμε. Καὶ μὲ χαρὰ νὰ τὴ θησαυρίζουμε μέσα μας.

Ἄδελφοί μου,

Ἦ ὑπάρχει ἓνα κείμενο αὐστηρό, καταχωρημένο στὸ τελευταῖο βιβλίον τῆς Καινῆς Διαθήκης, στὴν Ἀποκάλυψη τοῦ Ἰωάννη.

Τὸ Πνεῦμα τοῦ Θεοῦ μιλάει στὸν ἄγγελο τῆς Ἐκκλησίας τῆς Λαοδικείας. Καὶ τοῦ λέει:

«Οἶδά σου τὰ ἔργα, ὅτι οὔτε ψυχρὸς εἶ οὔτε ζεστός· ὄφελον ψυχρὸς ἢ ἢ ζεστός. οὕτως ὅτι χλιαρὸς εἶ, καὶ οὔτε ζεστός οὔτε ψυχρὸς, μέλλω σε ἐμέσαι ἐκ τοῦ στόματός μου» (Ἀποκαλυψ. γ' 15, 16).

Τὰ χλιαρὰ ἔργα δὲν ἀποτελοῦν πράξη. Καὶ δὲ μετουσιώνονται σὲ διδασχὴ. Εἶναι μιὰ χλιαρότητα, πὸ δὲ μετατρέπεται σὲ ἐνέργεια. Μονάχα προμηνάει τὸν μαρασμὸ καὶ τὸν θάνατο.

Ἦ θερμότητα, εἶναι ζωὴ.

Ἦ θερμουργὸς πράξη ἔχει ἀπὸ μόνη τῆς τὸν λόγο.

Γεμίζει τὴν ψυχὴ καὶ διδάσκει τοὺς γύρω.

Ἄδελφοί μου, μὴ ξεχωρίζουμε αὐτὰ, πὸ δὲν ξεχωρίζουν. Μὴ ξεφτᾶμε αὐτὰ, πὸ δὲ πρέπει νὰ ὑφαίνονται. Μὴ ἀποξενώνουμε ὅσα πρέπει νὰ συμπορεύονται.

Εἶναι σαφὴς ὁ λόγος τοῦ Κυρίου.

«Ὅς ἂν ποιήσῃ καὶ διδάξῃ...».